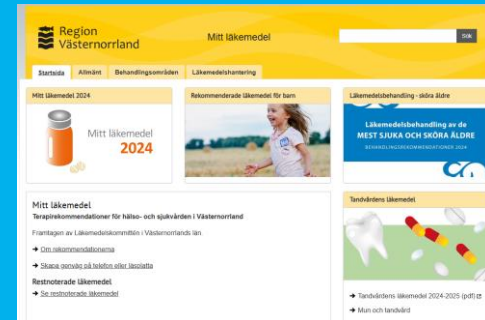

Läkemedelsarbetet i Västernorrland

Patientsäker, vetenskapligt uppdaterad, kostnadseffektiv
läkemedelsanvändning med rätt läkemedel till rätt person
i rätt dos vid rätt tidpunkt

Skriftlig information
Mittmedel, Läkemedelsnytt
Aktuellt om läkemedel

Muntlig information
besök i primärvård och kliniker
allmänheten

Fortbildning

Läkemedelsförsörjning

Läkemedelshantering

Läkemedelsekonomi

Rekommenderade läkemedel
Mitt Läkemedel samt kvalitetsmål

IT – läkemedel i journalen

Ordnat införande

Upphandling i slutenvård

Kvalitetsgranskning

av läkemedelsförråd

Statistik

Beredskap

Rester

Avvikelser

Läkemedelsinformation

2025-02-20

Carina Nilsson, farmaceut och Anna Eriksson Smedlund,
informationssjuksköterska

E-post: lakemedelskommitten@rvn.se

Terapigrupp läkemedelshantering

Carina Nilsson(S), receptarie, Läkemedelsenheten **Ulrica Hedlund, MAS** Timrå kommun
Ulrika Edström, överläkare, Geriatrik **Kajsa Eldeklint, MAS, Kramfors kommun**
Anna Smedlund Eriksson, Informationssjuksköterska, Läkemedelsenheten

~~Läkemedelshantering - för hälso- och sjukvård i Västernorrland~~

- Läkemedelshantering som gäller hälso- och sjukvård i Västernorrlands län
- Finns på webbsidan Mitt Läkemedel- kasta utskrivna gamla dokument!
- Innehåller riktlinjer, rutiner och instruktioner, samt länkar till relevanta författningar och webbsidor

Vårdgivaren ska fastställa rutiner för ordination och hantering av läkemedel i verksamheten (HSLF-FS 2017:37).

- Ansvar
- Ordination
- Inskrivning och utskrivning av patient
- Beställning
- Förvaring och skötsel av läkemedelsförråd
- Iordningställande av läkemedel
- Administrering och överlämnande av läkemedel
- Narkotikahantering
- Medicinska gaser

Allmänt om
läkemedelshanteringAnsvarsfördelning -
Läkemedelshantering

Ordnation av läkemedel

Inskrivning och utskrivning
av patientBeställning (rekvisition) av
läkemedelFörvaring och skötsel av
läkemedelsförrådIordningställande av
läkemedelAdministrering och
överlämnande

Läkemedelshantering

[Allmänt om läkemedelshantering](#)[Ansvarsfördelning - Läkemedelshantering](#)[Ordnation av läkemedel](#)[Inskrivning och utskrivning av patient](#)[Beställning \(rekvisition\) av läkemedel](#)[Förvaring och skötsel av läkemedelsförråd](#)[Iordningställande av läkemedel](#)[Administrering och överlämnande](#)[Medicinska gaser](#)[Narkotikahantering](#)

Start

Kunskapsstöd & rutiner

Hjälpmedel

Samverkan & utveckling

Vårdval & privata vårdgivare

Administration & stöd

Startsida / Kunskapsstöd & rutiner / Läkemedel / Rekommendationer & läkemedelsval / Läkemedelshantering - råd och riktlinjer

Behandlingslinjer och
övriga kunskapsstöd

+

Laboratorier och
provtagning

+

Läkemedel

—

MittMedel och
Läkemedelsnytt

+

Rekommendationer &
läkemedelsval

—

Upphandlade
läkemedel och vaccinerLäkemedelshantering
- råd och riktlinjer

Läkemedelshantering - råd och riktlinjer

Här har vi samlat de viktigaste dokumenten kring läkemedelshantering i Västernorrland. En säker läkemedelshantering är en förutsättning för hög patientsäkerhet. Rutiner kring läkemedelshanteringen ska vara kända och tillämpas.

Föreskrift om läkemedelshantering

Från 1 januari 2018 gäller föreskriften om Läkemedelshantering

→ [HSLF-FS 2017:37 - Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ordination och hantering av läkemedel i hälso- och sjukvården – Konsoliderad](#)

Riktlinjer och råd för läkemedelshantering

→ [Mitt läkemedel - Läkemedelshantering \(rvn.se\)](#)

Relaterad information

→ [Region Västernorrland - Kommunala läkemedelsförråd \(rvn.se\)](#)

→ [Egeninspektion - Läkemedelshantering \(word\)](#)

[Vårdgivarwebb Västernorrland - Läkemedelshantering - råd och riktlinjer \(rvn.se\)](#)

Ansvar – Sjuksköterskans ansvar

- att ansvara för att **läkemedelshanteringen** genomförs på ett säkert sätt och enligt aktuella föreskrifter och lokala instruktioner
- att ansvara för korrekt **förvaring** av läkemedel, **iordningställande** av ordinerade doser, **rimlighetsbedömning** och **administrering** av läkemedel till patient
- att känna till **indikation** för behandling, förstå **verkningsmekanism** samt kunna **informera** patient om läkemedlens användning och verkan
- att **dokumentera** patientens behov av hjälpinsatser vid läkemedelsanvändning, **rapportera** till läkare om effekter av ordinerade läkemedel samt misstänkta biverkningar.

Ansvar - Delegering

lordningställande och administrering eller överlämnande av läkemedel får delegeras inom hälso- och sjukvården med undantag av ambulanssjukvården (HSLF-FS 2017:37).

Ordination kan aldrig delegeras

- Delegering ska endast användas i undantagsfall
- Delegering får inte utfärdas slentrianmässigt för att lösa brist på personal eller av ekonomiska skäl
- Uppföljning ska ske årligen samt vid förändringar

Läkemedelsrum - **Förvaring**

*Läkemedel ska förvaras: Oåtkomliga för obehöriga, **enligt tillverkarens anvisningar, på ett sådant sätt att deras kvalitet inte försämras**, i ett särskilt läkemedelsförråd som är anpassat för verksamhetens inriktning och omfattning (HSLF-FS 2017:37).*

- Kontrollera/dokumentera kylskåpstemperatur varje arbetsdag och rumstemperatur veckovis, inkl. min/max
- Ansvar för kontroll av temperaturlistor

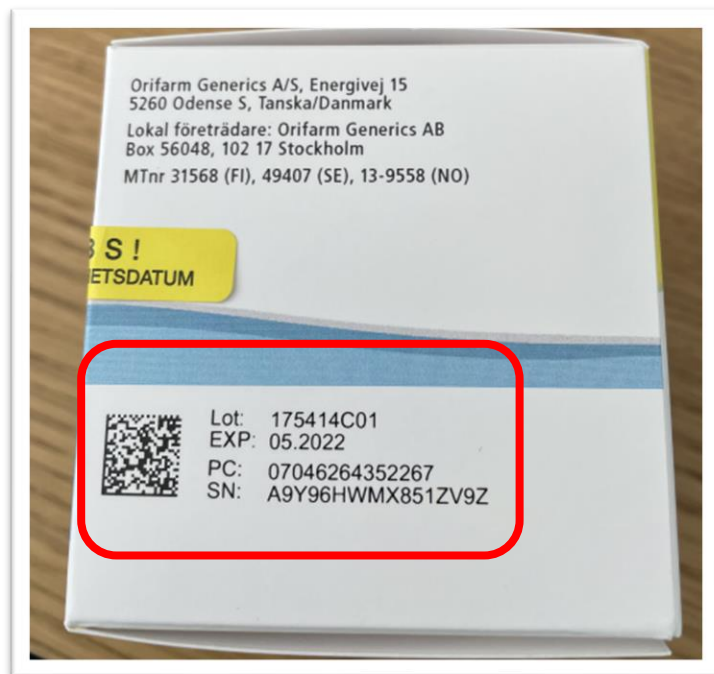
Läkemedelsrum - Förvaring

*Läkemedel ska förvaras: Oåtkomliga för obehöriga, **enligt tillverkarens anvisningar, på ett sådant sätt att deras kvalitet inte försämras**, i ett särskilt läkemedelsförråd som är anpassat för verksamhetens inriktning och omfattning (HSLF-FS 2017:37).*

- Öppningsdatum på salvor/krämer, flytande läkemedel och flergångsampuller
- Hålla rent och hålla ordning
- Hållbarhetskontroll

Hållbarhetsmärkning

- Exp. avser sista dagen i månaden
- Lot. avser batchnummer

Narkotikahantering

Tillförsel, förbrukning och kassation av narkotiska läkemedel ska dokumenteras i en särskild förbrukningsjournal (HSLF-FS 2017:37).

- Regelbunden kontroll av förbrukningen
- Utsedd person för narkotikaansvaret
- Narkotikajournaler sparas minst ett år efter sista anteckningen
- Dubbelsignera kassationen
- Aidentifiera vid kassation

Akutläkemedelsförråd

Generella direktiv

Generella direktiv om läkemedelsbehandling

Endast läkare får utfärda generella direktiv om läkemedelsbehandling.

*Ett generellt direktiv ska vara **skriftligt** och innehålla uppgifter om läkemedelsnamn eller aktiv substans, läkemedelsform, styrka, dosering, maxdos, administreringssätt, indikationer och kontraindikationer samt antalet tillfällen som läkemedlet får ges utan att en läkare kontaktas.*

- Gemensamma generella direktiv i kommunerna
- Läkemedel kan ges till patient utan individuell ordination
- Sjuksköterska gör bedömning innan administrering

Generella direktiv om läkemedelsbehandling ska utfärdas restriktivt och omprövas återkommande.

Generellt direktiv - 2025

ÖVERKÄNSLIGHETSREAKTION

Vid tecken på allvarlig systemisk allergisk reaktion Obehagskänsla och inre oro, blekhet, kallsvett, illamående, huvudvärk och eller mer typiska allergiska symtom såsom urtikaria, angio-(Quincke)-ödem, astma.

OBS Viktigt att behandla tidigt, hellre överbehandla i onödan än en för sent insatt terapi!

6. Ge betametason om patienten är obstruktivt andningspåverkad	Betapred tablett 0,5 mg	10 tabletter upplösta i en liten mängd vatten	
---	--------------------------------	---	--

Generella direktiv om läkemedelsbehandling för sjuksköterska vid särskilt boende/hemsjukvård består av tre delar:

1. Behandlingsanvisning för akuta situationer som efter läkarkontakt kan ges till vuxna på särskilt boende eller inskrivna i hemsjukvården enligt generella direktiv.

2. Behandlingsanvisning vid enklare åkommor som tillfälligt kan ges efter individuell bedömning av sjuksköterska till vuxna på särskilt boende eller inskrivna i hemsjukvården enligt generella direktiv.

3. Lista över läkemedel som bör finnas i akutläkemedelsförråd.

Läkemedelsförråd i kommunen ska innehålla de viktigaste och vanligaste läkemedlen som patienter kan behöva i akuta situationer efter ordination av läkare. Genom att ett visst läkemedelsortiment finns tillgängligt i kommunernas akutläkemedelsförråd underlättas ordination och medicinering på jourtid och möjliggör att det går snabbare att komma igång med angelägen behandling till vuxna på särskilt boende och i hemsjukvård.

Akutläkemedelsförrådet har inte som syfte att ersätta individuell förskrivning av läkemedel.

Vilka patienter omfattas av generellt direktiv?

De generella direktiven för läkemedel som kan ges i akuta situationer och vid enklare åkommor omfattar patienter:

- som bor på särskilt boende eller
- är inskrivna i hemsjukvård

Patienter som **inte** är inskrivna i hemsjukvård (tex. oplanerade hembesök) omfattas **inte** av dessa generella direktiv.

Generella direktiv

Generella direktiv om läkemedelsbehandling

för sjuksköterska vid särskilt boende/hemsjukvård består av tre delar:

1. Behandlingsanvisning för akuta situationer som efter läkarkontakt kan ges till vuxna på särskilt boende eller inskrivna i hemsjukvården enligt generella direktiv.

2. Behandlingsanvisning vid enklare åkommor som tillfälligt kan ges efter individuell bedömning av sjuksköterska till vuxna på särskilt boende eller inskrivna i hemsjukvården enligt generella direktiv.

3. Lista över läkemedel som bör finnas i akutläkemedelsförråd.

Läkemedelsförråd i kommunen ska innehålla de viktigaste och vanligaste läkemedlen som patienter kan behöva i akuta situationer efter ordination av läkare. Genom att ett visst läkemedelsortiment finns tillgängligt i kommunernas akutläkemedelsförråd underlättas ordination och medicinering på jourtid och möjliggör att det går snabbare att komma igång med angelägen behandling till vuxna på särskilt boende och i hemsjukvård.

Akutläkemedelsförrådet har inte som syfte att ersätta individuell förskrivning av läkemedel.

Vilka patienter omfattas av generellt direktiv?

De generella direktiven för läkemedel som kan ges i akuta situationer och vid enklare åkommor omfattar patienter:

- som bor på särskilt boende eller
- är inskrivna i hemsjukvård

Patienter som **inte** är inskrivna i hemsjukvård (tex. oplanerade hembesök) omfattas **inte** av dessa generella direktiv.

Uttag för behandling enligt nedanstående indikationer får ges under **högst 3 dagar**

Det ska journalföras med uppgift om bedömning, åtgärd och utvärdering och meddelas läkare för information och ställningstagande om fortsatt behandling

Indikation	Läkemedel, beredningsform, styrka	Dos	Maxdos per dygn	Observera/ Kontraindikation
Feber. Lätt till måttlig värk	Alvedon tabl 500 mg Alvedon supp 500 mg (paracetamol)	1–2 tabletter 1–2 suppar	3 gånger 3 gånger	Risk för leverskada om patient har läkemedel eller sjukdom som påverkar levern.
Måttlig - svår värk	Alvedon (paracetamol) tabl 500 mg kombineras med Morfin tabl 5 mg	1–2 tabletter 1 tablett	3 gånger 2 gånger	Se ovan Andningssvårigheter, påverkat medvetande.
Förstoppning	Dulcolax (bisakodyl) supp 10 mg Resulax (sorbitol) rektal lösning Laxoberal (natriumpikosulfat) orala droppar 7,5 mg/ml	1 supp till natten 8,5 g 10 droppar till kvällen	1 supp 1 klysma 20 droppar	Ges inte vid oklara buksmärtor och svår intorkning (gäller alla förstoppningspreparat).
Kärlkramp	Nitrolingual (glyceryltrinitrat) spray 0,4 mg/dos	1–2 spraydoser under tungan vid anfall	Kan upprepas efter 10–15 min. Max 2ggr	Om känd angina och ingen effekt efter 2 omgångar, vid lättlost angina, mer frekvent angina eller om nydebuterad angina kontakta läkare. Överkänslighet, hypotension-sistoliskt BT under 100 mm/Hg.

Förändringar 2024 - Akutläkemedel

• Amoxicillin , 500mg	➡	Amoxicillin, 1g (delbar)
• Kåvepenin , 500mg	➡	Kåvepenin, 1g (skåra)
• Flucloxacillin , 500mg	➡	Flucloxacillin, 1g (dispergerbar)
• Morfin APL , supp, 5mg	➡	<i>Borttagen från listan!</i>
• Glucagon , endosspr. 1mg	➡	<i>Borttagen från listan!</i>
• Glucos , buffrad 50 mg/ml	➡	<i>Borttagen från listan!</i>
• Insulin Lispro	➡	<i>Borttagen från listan!</i>
• Heminevrin kapsel 300mg	➡	<i>Borttagen från listan!</i>

Förändringar 2025 - Akutläkemedel

- **Idotrim ta 160 mg** → *Selexid* och *Furadantin* är förstahandsval vid urinvägsinfektion samt *Ciprofloxacin* vid pyelonefrit
- **Betapred inj, 4 mg/ml** → Nya nationella riktlinjer för *anafylaxi* där kortisonpreparaten helt tagits bort
- **Furosemid inj 10 mg/ml** → Behåller 4 ml ampullen pga. rest på 2 ml amp.

Om rekommendationerna

Läkemedelsförråd

Apoteken i Västernorrland

Läkemedelskommitténs
terapi grupper

Läkemedel och miljö

Barn och läkemedel

Kvalitetsindikatorer för
läkemedel

Elevnads vanor, rådgivning

[Akutläkemedelsförråd inom kommunal hälso- och sjukvård](#)[Läkemedelsförråd på hälso- /vårdcentraler](#)[Läkemedelsförråd vid primärvårdsjourer](#)

Mitt läkemedel - Läkemedelsförråd
(rvn.se)

Läkemedelshantering- Beställning inom kommunen

Akutläkemedel

- Underlättar ordination och medicinering på jourtid
- Angelägen behandling kan startas upp snabbt
- Behöver inte skicka in patient till sjukhus
- Finansieras av regionen utifrån fastställd baslista
- Ska göras digitalt i [ApoEx beställningssystem Care](#)
- Flera behöriga beställare, så att någon alltid är i tjänst oavsett ledigheter eller sjukdom

Övrig information

- **Kassation från akutförråd - 2024**
 - Ingen förlängning i år
 - Kom ihåg att skicka in, ni som ännu inte gjort det...
 - Sammanställning
- **Kartläggning akutförråd pågående**
- **Byte av journalsystem till Cosmic 26/2** – Läkemedelslistan i Pascal kommer inte vara pålitlig då Cosmic inte är kopplat till Pascal och läkare måste börja journalföra dubbelt

Tjänsten om DOS disp m.m.

- [Vårdgivarwebb Västernorrland - DOS - dosdispenserade läkemedel \(rvn.se\)](#)

Restnoterade läkemedel

- [Mitt läkemedel - Restnoterade läkemedel \(rvn.se\)](#)

Start

Kunskapsstöd & rutiner

Hjälpmedel

Samverkan & utveckling

Vårdval & privata vårdgivare

Administration & stöd

Startsida / Kunskapsstöd & rutiner / Läkemedel

Behandlingslinjer och
kvalitetssäkrade
vårdprocesser

+

Laboratorier och
provtagning

+

Läkemedel

—

MittMedel och
Läkemedelsnytt

+

Rekommendationer &
läkemedelsval

+

Fortbildningar

+

Subvention av läkemedel
utanför förmån

+

Läkemedel

Välkomna till Läkemedelskommitténs och Läkemedelsenhetens sidor.

Här har vi samlat information om läkemedel och läkemedelshantering riktad till vårdgivare och apoteksaktörer.

Mitt läkemedel, terapiråd och rekommendationer

Terapirekommendationer för hälso- och sjukvården i Västernorrland framtagna av Läkemedelskommittén och de medicinska terapigrupperna i länet. Adress rvn.se/mittlakemedel

Restnoterade och avregistrerade läkemedel

Läkemedelsenheten bevakar löpande tillgängligheten för läkemedel som används såväl på recept som rekvisition. Rekommendation om alternativ tas fram i samråd med Läkemedelskommittén och berörda verksamheter. Adress rvn.se/restnoterade-lakemedel

Läkemedelshantering, råd och riktlinjer

Med läkemedelshantering avses ordination, iordningställande, administrering, rekvisition och förvaring av läkemedel. [Läkemedelshantering](#)

Relaterad information

- [Läkemedelsenheten](#)
- [Läkemedelskommittén](#)
- [Mitt läkemedel](#)

Frågor, reflektioner?

